

Minister Klimatu i Środowiska

DGO-SGO.050.43.2023.AR
2759175.11085074.8902967
Warszawa, 20-10-2023

**Pan
Tomasz Grodzki
Marszałek Senatu RP**

Szanowny Panie Marszałku,

nawiązując do oświadczenia senatora Pana Jana Marię Jackowskiego (BPS/043-64-2253/23) złożonego w dniu 25 lipca 2023 r., w sprawie zabezpieczenia miejsca nielegalnie deponowanych odpadów na terenie dawnej cukrowni w Ciechanowie, przedstawiam poniżej stosowne wyjaśnienia.

Na wstępie należy wyjaśnić, że zgodnie z ustawową definicją składowiskiem odpadów jest obiekt budowlany przeznaczony do składowania odpadów. Składowanie odpadów jest formą unieszkodliwiania odpadów, które z kolei zdefiniowano jako procesy przekształceń biologicznych, fizycznych lub chemicznych w celu doprowadzenia odpadów do stanu, który nie stwarza zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi lub dla środowiska. Składowisk odpadów nie należy mylić z miejscami zbierania odpadów, czy też magazynowania odpadów w ramach działalności polegającej na przetwarzaniu odpadów.

Natomiast w zakresie działań podejmowanych wobec VENTUS sp. z o.o., która zdeponowała odpady na terenie dawnej cukrowni w Ciechanowie, informuję, że Mazowiecki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska, zwany dalej „Mazowiecki WIOŚ” ostatnią kontrolę na przedmiotowym terenie przeprowadził w dniach od 5 do 14 lutego 2020 r. W toku kontroli ustalono, że Spółka posiadała decyzję Marszałka Województwa Mazowieckiego z dnia 5 lutego 2016 r., znak: PZ-ZDI.7244.5.2016.KW, zezwalającą na zbieranie i przetwarzanie odpadów innych niż niebezpieczne. Kontrola wykazała, że na ww. nieruchomości zgromadzono głównie odpady w postaci tworzyw sztucznych o kodach: 02 01 04 – odpady tworzyw sztucznych (z wyłączeniem opakowań); 07 02 13 – odpady tworzyw sztucznych; 15 01 06 – zmieszane odpady opakowaniowe; 17 02 03 – tworzywa sztuczne. W wyniku przeprowadzonych oględzin w dniach 7 i 11 lutego 2020 r., stwierdzono, że znaczna część odpadów (w ilości ok. 11 000 m³) magazynowana była w przyzmach, tj. niezgodnie z warunkami ww. decyzji Marszałka Województwa Mazowieckiego. W trakcie kontroli nie stwierdzono bezpośredniego zagrożenia dla środowiska. Ponadto przeprowadzono badania próbek gleby, których wyniki nie wykazały przekroczeń dopuszczalnych zawartości substancji powodujących ryzyko szczególnie istotne dla ochrony powierzchni ziemi, określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi¹.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami na podstawie posiadanej decyzji administracyjnej w zakresie gospodarowania odpadami, Mazowiecki WIOŚ poinformował Marszałka Województwa Mazowieckiego oraz Prezydenta Miasta Ciechanowa, a także Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, celem podjęcia czynności w ramach posiadanych kompetencji. Złożono również zawiadomienie do Prokuratury Rejonowej w Ciechanowie o możliwości popełnienia przestępstwa przeciwko środowisku.

¹ (Dz. U. z 2016 r. poz. 1395)

W oparciu o ustalenia przeprowadzonej kontroli, Mazowiecki WIOŚ od 2020 r. wymierzył spółce 4 administracyjne kary pieniężne na łączną kwotę przeszło milion złotych za: gospodarowanie odpadami niezgodnie z posiadanym zezwoleniem Marszałka Województwa Mazowieckiego na zbieranie i przetwarzanie odpadów na terenie nieruchomości przy ul. Fabrycznej 19 w Ciechanowie.

Na podstawie ustaleń przeprowadzonych przez Mazowieckiego WIOŚ, Marszałek Województwa Mazowieckiego decyzją z dnia 23 grudnia 2020 r., znak: PZ-OP-I.7244.91.2020.EM, wygasił z dniem 6 marca 2020 r. decyzję udzielającą Spółce zezwolenia na zbieranie i przetwarzanie odpadów na terenie zakładu oraz zobowiązał ją do usunięcia odpadów i negatywnych skutków w środowisku lub szkód w środowisku, w ramach prowadzonej działalności objętej ww. zezwoleniem w terminie 2 miesięcy od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna. Na wniosek pełnomocnika Spółki Marszałek Województwa Mazowieckiego decyzją z dnia 25 lutego 2021 r., znak: PZ-OP-I.7244.91.2020.EM, zmienił ww. decyzję, ustalając termin usunięcia odpadów i negatywnych skutków w środowisku lub szkód w środowisku do dnia 30 kwietnia 2021 r.

Marszałek Województwa Mazowieckiego prowadzi aktualnie postępowanie egzekucyjne wobec spółki w przedmiocie wyegzekwowania obowiązku usunięcia odpadów i negatywnych skutków w środowisku lub szkód w środowisku, w rozumieniu ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, z nieruchomości przy ul. Fabrycznej 19 w Ciechanowie.

Ponadto informuję, że Rząd od 2018 r. podejmuje działania, w tym zmiany systemowe, w ramach walki z przestępczością środowiskową. W celu zwiększenia skuteczności realizacji zadań przez organy Inspekcji Ochrony Środowiska („IOŚ”) w zakresie gospodarowania odpadami, a tym samym w zakresie zwalczania „mafii śmieciowych”, w lipcu 2018 roku wprowadzono nowelizację takich ustaw jak:

- o Inspekcji Ochrony Środowiska²,
- o odpadach³,
- Prawo przedsiębiorców⁴,
- Kodeks karny⁵.

W ww. aktach normatywnych wprowadzono katalog nowych uprawnień IOŚ oraz szereg zaostreżeń przepisów kierowanych do gospodarujących odpadami, jak również zwiększono wysokość kar administracyjnych za naruszenia wynikające z przepisów ustawy o odpadach.

Do nowych uprawnień IOŚ i podejmowanych na przestrzeni ostatnich lat działań w ramach ograniczania występowania naruszeń w zakresie gospodarki odpadami oraz walki z przestępczością środowiskową należą przede wszystkim:

- brak obowiązku informowania podmiotu o planowanym wszczęciu kontroli prowadzonych przez inspektorów IOŚ, dotyczy to również kontroli w zakresie szeroko rozumianej gospodarki odpadami;
- wyszczególniono czynności, które mogą być realizowane przez inspektorów IOŚ przed rozpoczęciem kontroli (m.in. polegających na obserwowaniu i rejestrowaniu przy użyciu środków technicznych, w tym technik satelitarnych i bezałogowych statków powietrznych, obrazu zdarzeń oraz dźwięku towarzyszącego tym zdarzeniom, gromadzeniu i zabezpieczaniu dowodów popełnienia przestępstwa lub wykroczenia) - realizacja tych czynności może być prowadzona bez obowiązku okazania legitymacji;

² Ustawa z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2023 r., poz. 824 z późn. zm.)

³ Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2023 r., poz. 1587)

⁴ Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. Prawo Przedsiębiorców (Dz. U. z 2023 r., poz. 221 z późn. zm.)

⁵ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2022 r., poz. 1138 z późn. zm.)

- utworzenie w Głównym Inspektoracie Ochrony Środowiska („GIOŚ”) Departamentu Zwalczania Przemysłowości Środowiskowej („DZPŚ”), którego głównym zadaniem jest współpraca z organami ścigania oraz wspieranie działań wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska w ramach walki z przestępczością środowiskową;
- w DZPŚ zostały powołane takie zespoły jak: Zespół do spraw przestępczości środowiskowej, Zespół ds. Stosowania techniki Specjalnej, Zespół ds. analiz oraz trzy zespoły terenowe;
- IOŚ został wyposażony w specjalistyczny sprzęt do realizacji m.in. do wykonywania czynności przez ww. Zespoły. Do tego wyposażenia należą: drony, fotopułapki, kamery w tym termowizyjne, spektralne, sprzęt geodezyjny służący do prowadzenia pomiarów terenu, wyrobisk, hałd itp. i badania ośrodka geologicznego – georadar z antenami do badań na głębokości do 15 metrów, specjalistyczne oprogramowanie i aplikacje do przetwarzania materiałów;
- Znowelizowano rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 22 marca 2022 r. *zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad i sposobu organizacji wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska oraz ich delegatur*⁶, które dało możliwość tworzenia komórek organizacyjnych dedykowanych zwalczaniu przestępczości środowiskowej. Obecnie w każdym Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska („WIOŚ”) funkcjonuje Wydział Zwalczania Przemysłowości Środowiskowej lub grupa interwencyjno – wyjazdowa;
- w GIOŚ ułatwiono możliwość zgłoszenia interwencji w sprawie ujawnionych przypadków naruszeń środowiska. Zgłoszenia może dokonać każda osoba, w tym w sposób anonimowy, za pośrednictwem formularza umieszczonego na stronie GIOŚ, a od 2022 r. również poprzez aplikację rządową mObywatel;
- prowadzone są przez IOŚ cykliczne kontrole składowisk odpadów, podmiotów gospodarczych oraz transportów drogowych, w tym z udziałem Policji, Inspekcji Transportu Drogowego, Straży Granicznej;
- w maju 2023 r. rozpoczął się cykl szkoleń dla Policji w zakresie gospodarowania odpadami. Cyklem tym zostały objęte wszystkie Komendy Wojewódzkie Policji na terenie kraju.

Kolejnym działaniem w ramach walki z przestępczością środowiskową było wejście w życie z dniem 1 września 2022 r. ustawy z dnia 22 lipca 2022 r. *o zmianie niektórych ustaw w celu przeciwdziałania przestępczości środowiskowej*⁷ na mocy, której znowelizowano art. 47 § 2 Kodeksu karnego. Zgodnie z nowym brzmieniem ww. przepisu, w przypadku skazania sprawcy za umyślne przestępstwo przeciwko środowisku, sąd obligatoryjnie orzeka nawiązkę w wysokości od 10 000 do 10 000 000 złotych na rzecz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW), o którym mowa w art. 400 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska⁸. Gdy przestępstwo zostanie popełnione nieumyślnie, nawiązka w ww. wysokości jest orzekana fakultatywnie. Przed 1 września 2022 r. nie była określona dolna i górna wysokość nawiązki. Jednocześnie w każdym przypadku miała charakter fakultatywny.

Dodatkowo wskazano i sprecyzowano zasady odpowiedzialności podmiotów zbiorowych (np. spółek) za przestępstwa przeciwko środowisku umożliwiając stosowanie tych przepisów nie tylko w odniesieniu do osób fizycznych reprezentujących firmy, ale i do przedsiębiorstw jako takich. Podmioty zbiorowe ponoszą odpowiedzialność za przestępstwa przeciwko środowisku niezależnie od wcześniejszego prawomocnego skazania osoby fizycznej. Natomiast w przypadku popełnienia przestępstw przeciwko środowisku wysokość kar

⁶ Dz. U. z 2022 r. poz. 676

⁷ Dz. U. poz. 1726

⁸ Dz. U. z 2022 r. poz. 2556 i 2687 oraz z 2023 r. poz. 877

pieniężnych, wymierzanych podmiotom zbiorowym, nie jest już ograniczona wysokością przychodu tych podmiotów.

Z kolei wprowadzone w 2018 r. przez Rząd RP zmiany przepisów ustawy o odpadach stanowiły znaczące zmiany systemowe, które mają na celu ograniczenie występowania zagrożeń w postaci pożarów odpadów i porzucania odpadów. W celu ograniczenia szarej strefy wprowadzone zostały bardziej restrykcyjne i wymagające dla posiadaczy odpadów regulacje, do zmian tych należą przede wszystkim:

- obowiązek prowadzenia przez posiadacza odpadów, który powinien uzyskać zezwolenia na zbieranie lub przetwarzanie odpadów, wizyjnego systemu kontroli miejsca magazynowania lub składowania odpadów palnych i odpadów niebezpiecznych (art. 25 ust. 6a ustawy o odpadach) – oprócz prowadzenia ma również obowiązek zapewnienia WIOŚ dostępności obrazu z wizyjnego systemu kontroli w czasie rzeczywistym przez system teleinformatyczny;
- obowiązek ustanowienia zabezpieczenia roszczeń przez posiadacza odpadów, który powinien uzyskać zezwolenia na zbieranie lub przetwarzanie odpadów, w wysokości umożliwiającej pokrycie kosztów wykonania zastępczego decyzji nakazującej posiadaczowi odpadów usunięcie odpadów z miejsca nieprzeznaczonego do ich składowania lub magazynowania, o której mowa w art. 26 ust. 2 ustawy o odpadach oraz obowiązku wynikającego z art. 47 ust. 5 ustawy o odpadach - rozwiązanie ma na celu znaczące ograniczenie nieprawidłowości dotyczących gospodarki odpadami w przyszłości. Zabezpieczenie roszczeń obejmuje nie tylko miejsca, w których odbywa się gospodarowanie odpadami, uregulowane zezwoleniem na zbieranie odpadów lub zezwoleniem na przetwarzanie odpadów, ale również inne miejsca działalności danego posiadacza odpadów.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Jacek Ozdoba
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości
Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM